

LUNDS
UNIVERSITET

Pedagogiska institutionen
Box 199, 221 00 Lund

Kurs: FRIK01
Kandidatuppsats 15 hp.
Datum: 2009-06-11

Medling vid ungdomsbrott -

En studie om medlares erfarenheter av
medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd för
lärande hos gärningsperson och brottsoffer

Anna Celanders och Semranur Kilicaslan

Handledare:
Tina Kindeberg

ABSTRACT

Arbetets art:	Kvalitativ studie
Sidantal:	38 sidor inklusive bilagor
Titel:	Medling vid ungdomsbrott - En studie om medlars erfarenheter av medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningsperson och brottsoffer
Författare:	Anna Celander och Semranur Kilicaslan
Handledare:	Tina Kindeberg
Datum:	2009-06-11
Sammanfattning:	<p>Denna uppsats behandlar medling vid ungdomsbrott och syftet har varit att belysa medlars erfarenheter av medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningsperson och brottsoffer. Medling vid brott innebär att ett brottsoffer respektive en gärningsperson möts inför en opartisk medlare för att tala om det specifika brottet. Medling vid brott är frivilligt för båda parter och genomförs i olika faser. Medlaren håller först ett förmöte med gärningspersonen och brottsoffret var för sig, för att på detta sätt skapa en tydlig bild över brotts handlingen. Därefter träffar medlare både gärningspersonen och brottsoffret tillsammans på ett medlingsmöte, där individer får berätta sin syn på det inträffade, vilka konsekvenser och känslor som brotts handlingen har gett dem. Slutligen byter medlingsmötet fokus, på det som har varit till det som ska hända i framtiden och vanligtvis avslutas detta möte med ett beteendeavtal. Vi har valt att undersöka medlingsmetoden genom en kvalitativ metod i form av delvis strukturerade intervjuer. Totalt har vi intervjuat fyra stycken medlare som arbetar inom två olika medlingsverksamheter i Skåne.</p> <p>Resultatet av undersökningen visar att medling vid ungdomsbrott är positivt både för gärningspersonen och för brottsoffret. Medlingsmetoden är ett pedagogiskt stöd för lärande, där individerna genom dialog och reflektion utvecklar en förståelse för varandra och för brotts handlingen. Gärningspersonen får ett individuellt lärande på det sätt att individen får en insikt över brottets konsekvenser och får en förståelse över hur brottsoffret tagit handlingen. Resultatet visar att brottsoffret får ett individuellt lärande, där individen får en förståelse och medkänsla för gärningspersonen. Ett gemensamt lärande uppstår hos båda parter och detta på ett känslomässigt plan.</p>
Nyckelord:	Medling, brottsoffer, gärningsperson, dialog, reflektion, förståelse och lärande

Innehållsförteckning

Förord	1
1. Inledning	2
1.1 Presentation av medling vid brott och dess framväxt	2
1.1.1 Medling vid brott.....	2
1.1.2 Reparativ rättvisa.....	3
1.1.3 Medlingsprocessen.....	4
1.1.4 Förmöte	4
1.1.5 Medlingsmöte.....	5
1.2 Tidigare forskning om medling vid brott	6
1.2.1 Tidigare forskning om medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd.....	7
1.2.2 Medling vid brott som ett pedagogiskt stöd för lärande.....	9
1.3 Syfte och frågeställning	9
2. Teoretisk referensram	10
2.1 Litteratursökning	10
2.2 Forskning om lärande	11
2.2.1 Livslångt lärande.....	11
2.2.2 Formellt, informellt och icke-formellt lärande.....	12
2.2.3 Individuellt lärande.....	12
2.2.4 Villkor för det individuella lärandet.....	13
2.3 Dialog, reflektion och förståelse som stöd för lärande	14
2.3.1 Reflektion	14
2.3.2 Förståelse.....	15
2.4 Sammanfattning av teoretisk referensram	15
3. Metod och tillvägagångssätt	17
3.1 Kvalitativ metod	17
3.2 Fallstudie	17
3.3 Intervjuer	18
3.3.1 Urval	18
3.3.2 Intervjusituation.....	18
3.3.3 Bearbetning av data	19
3.4 Validitet och reliabilitet	19
3.5 Etik	20
3.6 Metoddiskussion	20
4. Resultat	22
4.1 Presentation av intervjupersoner	22
4.2 Resultatredovisning	22
4.2.1 Gemensamt lärande för gärningsperson respektive brottsoffer.....	22
4.2.2 Individuellt lärande hos gärningsperson.....	24
4.2.3 Individuellt lärande hos brottsoffer.....	25
4.2.4 Dialog och reflektion	26

5. Analys av resultat	28
5.1 Individuellt lärande	28
5.1.1 Förutsättningar för det individuella lärandet	29
5.2 Gemensamt lärande	30
5.3 Dialog och reflektion	30
6. Diskussion	32
6.1 Förslag till vidare forskning	35
7. Referenslista	36
7.2 Elektroniska dokument	37
Bilaga 1 - Intervjuguide	38

Förord

I denna undersökning har vi fått möjlighet att forska kring ett område som vi tycker är mycket intressant och som har fått stor uppmärksamhet på senare tid. Medlingsmetoden används i många olika sammanhang och vi har valt att undersöka medlingsmetoden vid brott. Detta eftersom medling vid brott är aktuellt på många olika sätt och vi anser att det är intressant att belysa medlares erfarenheter kring medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningsperson och brottsoffer.

Detta examensarbete omfattar 15 högskolepoäng och är det sista obligatoriska momentet på vårt program – fritidsarbete och fritidskultur, 180 högskolepoäng. Examensarbetet är utfört vårterminen 2009 på den Pedagogiska institutionen på Lunds Universitet.

Vi vill tacka de två medlingsverksamheter i Skåne och våra fyra intervjupersoner. Utan dem skulle vi inte kunna genomföra detta arbete. Tack!

Vi vill även tacka vår handledare Tina Kindeberg som har givit oss ett varmt mottagande och som låtit oss ta del av sina åsikter, kunskaper och erfarenheter.

Slutligen vill vi passa på och tacka Margareta Herslow och Hans-Edvard Roos, som har varit ansvariga för vårt program. Tack för allt stöd och hjälp under dessa tre fantastiska år! Ett stort tack även till de lärare som vi har haft under våra år på Lunds Universitet.

Lund, juni 2009.

Anna Celander och Semranur Kilicaslan

1. Inledning

Den 1 januari 2008 blev det obligatoriskt för landets alla kommuner att erbjuda medling vid brott när det gäller barn och ungdomar under 21 år. Syftet med medling är att bekämpa ungdomsbrottslighet. Medling vid brott innebär att en gärningsperson respektive ett brottsoffer möts inför en opartisk medlare för att tala om det specifika brottet. Det kan till exempel handla om våldsbrott, rån eller ett brott där brottsoffret upplevt en personlig kränkning. Medling innebär främst att gärningspersonen ska få en ökad insikt och förståelse om brottets konsekvenser och att brottsoffret ska få en möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet. Medling vid brott är frivilligt för båda parter och genomförs i olika faser (www.polisen.se).

1.1 Presentation av medling vid brott och dess framväxt

De första medlingsverksamheterna i Sverige grundades för snart 20 år sedan i Solna/Sundbyberg utanför Stockholm samt i Hudiksvall. I slutet av 1990-talet gav regeringen i uppdrag åt Brottsförebyggande rådet (Brå) att ekonomiskt stödja och samordna en försöksverksamhet med medling i ett trettiotal andra kommuner. För att medling skulle bli tillgängligt i hela Sverige fördelade Brå, i början på år 2003, ekonomiskt stöd till nya medlingsverksamheter och utvecklade även befintliga verksamheter. En annan viktig del av regeringens uppdrag för Brå är att utbilda medlare, medlingssamordnare samt att säkra verksamhetens kvalitet. Medling vid brott är under stark utveckling i Sverige. Från och med den 1 januari 2008 ska alla kommuner kunna erbjuda medling till ungdomar som begått brott under 21 år. Vanligtvis sker inte medling om gärningspersonen är under 12 år (Brottsförebyggande rådet, 2007).

1.1.1 Medling vid brott

Medling är en metod där två parter möts tillsammans med en opartisk medlare för att hitta en lösning på en konflikt. Medling vid brott skiljer på sig från en annan form av medling på det sätt att det är en part som har begått ett brott mot en annan part. Det är alltså ingen vanlig konflikt som ska lösas, utan målsättningen är att alla parter ska få en bättre förståelse för vad som har hänt, varför det hände och vilka konsekvenser brottet har medfört. På så sätt får brottsoffret tillfälle att bearbeta de känslor och rädslor som

brottet har fört med sig. Gärningspersonen får däremot en möjlighet att reflektera över brottet, ta ansvar för följderna samt, om det är möjligt, ställa till rätta de skador som han eller hon har medfört för brottsoffret (Brottsförebyggande rådet, 2007). Medlingsverksamheterna i Sverige består främst av individer som är utbildade till socialarbetare men även poliser, präster, jurister, lärare samt individer från frivilliga organisationer förekommer som medlare (Rytterbo, 2002). Medlarens uppgift är att stödja och underlätta samtalet mellan parterna så att gärningspersonen och brottsoffret uppnår en förståelse för brotts handlingen. För att en medling ska bli aktuell måste handlingen först och främst vara polisanmäld. Utöver detta måste även gärningspersonen ha erkänt brottet eller delaktighet i handlingen. Är gärningspersonen under 21 år blir individen alltid tillfrågad vid ett polisförhör om han eller hon vill delta i en medling. Om så är fallet lämnas ärendet över från polisen till den lokala medlingsverksamheten som i sin tur tar kontakt med respektive part. I de flesta fall rekommenderas det att gärningspersonen är den som ska kontaktas först. Detta för att undvika ytterligare kränkningar och besvikelser som brottsoffret kan känna om han eller hon tackar ja till en medling och gärningspersonen därefter tackar nej. Eftersom medling bygger på frivillighet har båda parter under hela medlingsprocessen möjlighet att tacka nej till en fortsatt medling (Brottsförebyggande rådet, 2007)

1.1.2 Reparativ rättvisa

Filosofin bakom medling vid brott grundar sig på en reparativ rättvisa. Denna rättvisa kan definieras som en process där gärningspersonen och brottsoffret träffas tillsammans för att prata om de följder som brottet har gett dem och även diskutera framtiden. Mark S. Umbreit menar att reparativ rättvisa ger ett nytt synsätt på reaktionerna mot brott. Det förutsätter att brottet i första hand är en konflikt mellan brottsoffer och gärningsperson. Båda parter placeras i aktiva konfliktlösarroller som bygger på gottgörelse för den materiella eller emotionella skada som brottet har orsakat. När gärningspersonen och brottsoffret är mogna kan dialog och förhandling utgöra centrala begrepp inom reparativ rättvisa. Vid reparativ rättvisa är det viktigare att lösa framtida problem än att fastställa skuld för ett tidigare beteende. Hårda straff mot gärningspersonen är mindre viktiga utan istället ligger fokus på att påverka individen till en förståelse av konsekvenserna av brotts handlingen. Reparativ rättvisa ger möjligheter för brottsoffret att bearbeta

händelsen och få gottgörelse. Den reparativa rättvisan strävar efter försoning och reparation av skadan i stället för att kräva straff för den brottsliga gärningen (SOU 2000:105).

1.1.3 Medlingsprocessen

Medlingsprocessen innebär en medling från början till slut, det vill säga från att händelsen polisanmäls och parterna är positiva till att delta i en medling till att medlingsprocessen tar fart. Processen börjar först med ett förmöte och avslutas därefter i ett eventuellt medlingsmöte.

1.1.4 Förmöte

Medlaren håller ett förmöte med gärningspersonen respektive brottsoffret var för sig. Genom förmötet erhåller medlaren en tydlig bild över ärendet och på så sätt avgör medlaren om det är aktuellt för en medling. Där ska medlaren undersöka gärningspersonens upplevelser av brotts handlingen, individens vilja att ta ansvar för brottet samt uppriktigheten att i ett möte med brottsoffret försöka ställa till rätta den skada han eller hon åstadkommit brottsoffret. För att inte kränka individen ytterligare är gärningspersonens uppriktighet av stor betydelse för brottsoffret vid en eventuell medling. Under förmötet med brottsoffret ska medlaren undersöka vilka känslor han eller hon har gentemot gärningspersonen. Starka känslor som aggression hos brottsoffret kan vara förståeligt, men är inte positivt för medlingens genomförande. Om brottsoffret ser medlingen som ett tillfälle till hämnd, istället för att försöka försonas med det som har hänt och om möjligt med gärningspersonen, leder inte medlingen till det den tänkt göra. Medlaren kan även välja att inte föra ärendet vidare till medlingsmötet efter förmötet. Detta kan till exempel bero på att gärningspersonen inte tar ansvar för det inträffande eller har en kränkande attityd men kan även bero på att brottsoffret inte är känslomässigt redo för att möta gärningspersonen. Det är medlarens ansvar att göra bedömningen om ett ärende ska gå vidare i medlingsprocessen.

Parterna kan välja att ha vårdnadshavare eller en annan stödperson med sig vid förmötet. I detta fall är det viktigt att komma ihåg att det är ungdomarna som är huvudpersoner så att mötet inte blir ett samtal mellan medlare och vårdnadshavare. Förmötet syftar till att förbereda båda parter inför medlingsmötet. Medlaren går därför

igenom de praktiska detaljerna för det kommande medlingsmötet: var det kommer att hållas, hur mötet kommer att genomföras steg för steg, vem som pratar först och så vidare. Målsättningen är att inga överraskningar ska inträffa när medlingsmötet genomförs, utan att båda parter ska känna sig trygga i och med att dem vet vad som väntar. Individerna förbereds även på att det eventuellt kommer att vara känslösamt och jobbigt för dem båda att genomföra mötet, men att medlaren är där för att stödja dem (Brottsförebyggande rådet, 2007).

1.1.5 Medlingsmöte

Om både gärningspersonen och brottsoffret efter genomförda förmöten vill gå vidare och därmed träffa varandra i ett medlingsmöte, bestäms tid och plats för ett möte. Medlaren gör en bedömning om det finns förutsättningar för ett bra medlingsmöte och om det är gynnsamt för båda parter. Medlarens roll vid medlingsmötet är att stödja individerna och se till att samtalets struktur hålls. Detta innebär att parterna talar i turordning, ingen avbryter den andra och att de håller sig till det som det har kommit överens om vid förmötena. Om samtalet inte fortlöper som planerat är det medlarens uppgift att föra det vidare genom att till exempel ställa frågor eller lyfta fram vad de har talat om tidigare under förmötena. Även under medlingsmötet får vårdnadshavare eller en annan stödperson sitta bredvid och lyssna. Det ges även möjlighet för dem att säga någonting eller ställa frågor i slutet av medlingsmötet.

Medlingsmötet börjar vanligtvis med att brottsoffret berättar sina upplevelser av händelsen och därefter får gärningspersonen ge sin syn på det inträffande. Efter att båda parter berättat sin syn på vad som hände och på sitt agerande sammanfattar medlaren vad som har sagts. Det kan hända att parternas syn på vad som egentligen hände skiljer sig åt. Medlaren bör då tydliggöra att upplevelsen kan och får vara olika. Därefter berättar gärningspersonen respektive brottsoffret för varandra om de konsekvenser och känslor som brotthändelsen har gett dem. När detta är klart sammanfattar medlaren även detta. Nästa steg i medlingsmötet är att parterna får tillfälle att ställa frågor till varandra. Gärningspersonen får även möjlighet att be om ursäkt till brottsoffret. Sedan byter samtalet fokus, från det som har hänt till det som ska hända i framtiden. Parterna diskuterar om framtida förhållningssätt som kan utmynna i någon form av avtal. Avtalen kan vara i form av en muntlig överenskommelse eller i en form av ett mer

formaliserat skriftligt avtal. Det vanligaste avtalet avser ett framtida beteende och hur parterna ska relatera till varandra när de möts i framtiden. Det kan även förekomma avtal om ersättning för en ekonomisk skada som till exempel självrisk på en försäkring eller värdet på något som har stulits eller förstörts. Som avslutning på ett medlingsmöte sammanfattar medlaren ytterligare en gång gällande vad som har sagts om brotts handlingen, om parternas agerande och de konsekvenser som brottet har lett till. Medlaren sammanfattar även de eventuella överenskommelser eller avtal som slutits mellan parterna under mötet. Slutligen får vårdnadshavare eller stödpersoner avsluta med att säga några ord och parterna tar varandra i hand och skiljs åt (Brottsförebyggande rådet, 2007).

1.2 Tidigare forskning om medling vid brott

Det finns lite forskning om medling vid ungdomsbrott i Sverige. Stefan Sehlin, sociolog vid Umeå universitet, skriver en avhandling inom detta område. En del resultat har redan offentliggjorts och den första svenska vetenskapliga studien visar att återfallen till brottslighet minskar kraftigt efter en medling. Sehlins avhandling studerat åtgärdens brottsförebyggande effekter bland barn och unga. Sehlins avhandling är en studie där 1200 barn och ungdomar i åldrarna 8 – 18 år ingår. Drygt hälften av dessa 1200 barn och ungdomar har medverkat i Hudiksvalls och Örnsköldsviks medlingsverksamhet under åren 1996 - 2003. De resultat som offentliggjorts visar att för de barn och ungdomar, som väljer att delta och därmed träffar sitt brottsoffer i en medling, är risken att återfalla i brott hälften så stor. Dessutom visar studien att medlingsmetoden är extra effektiv för flickor, eftersom de har återfallit i mindre utsträckning än pojkar. Studien visar också att medling vid brott är effektivt för barn och ungdomar som har begått brott som våldsbrott, skadegörelse, stöld och snatteri (Umeå universitet, 2009).

Det finns även åtskillig forskning av olika medlingsprojekt utomlands. Sammanfattningsvis visar undersökningarna på positiva resultat av medling både för gärningsperson och för brottsoffer. Mark S. Umbreit redovisade år 1994 en amerikansk undersökning (Victim Meets Offender, The Impact of Restorative Justice and

Mediation, Criminal Justice Press), där flera hundra brottsoffer och gärningspersoner deltog i fyra medlingsprogram på olika platser i USA. De brottsoffer som har deltagit i undersökningen har uttryckt flera olika positiva aspekter med medling. Sådana aspekter är att brottsoffret har känt sig delaktig, har fått tillfälle att uttrycka sina åsikter och känslor, har hjälpt till med rehabiliteringen av gärningspersonen samt att brottsoffret har fått se att gärningspersonen är mänsklig. Även gärningspersonerna som har deltagit i undersökningen uttryckte positiva aspekter med medling. Dessa synpunkter var att de fick tillfälle att uttrycka sina känslor, de fick ta del av och förstå brottsoffrets känslor, de fick brottsoffret att må bättre, brottsoffret ändrade sin uppfattning om dem och slutligen fick gärningspersonen tillfälle att ställa allt till rätta. Få brottsoffer framförde kritik mot medlingsförfarandet. Men en kritisk synpunkt var att medlingsverksamheten saknade befogenhet att se till att överenskommelsen uppfylldes. Andra synpunkter var att brottsoffret var missnöjda med medlaren och att gärningspersonen hade en dålig attityd. Även gärningspersoner framförde kritik mot medlingsprocessen, där dem bland annat kände sig orättvist behandlade. Sammanfattningsvis visar Umbreits undersökning på mycket positiva resultat av medling för ungdomsbrottslighet. Det finns även studier utomlands som visar en utmärkande lägre återfallsfrekvens bland gärningspersoner som har genomgått medling jämfört med andra former av insatser.

Anne L. Schneider publicerade en österrikisk studie där återfallsfrekvensen studerats år 1986 (*Restitution and Recidivism Rates of Juvenile Offenders: Results from four experimental studies*). I undersökningen har ärenden med vuxna lagöverträdare som genomgått medling studerats under tre år. Dessa ärenden har jämförts med liknande ärenden som behandlats i domstol. Enligt resultatet med hänsyn på förstagångsbrottslingar återfaller 14 procent av dem som har deltagit i en medling jämfört med 33 procent av dem som har behandlats på vanligt sätt i rättssystemet. Dessa resultat är dock inte helt uppenbara. Schneider påpekar att denna form av undersökning har flera svårigheter, till exempel att visa att det är just medlingen som orsakat att gärningspersonen inte återfaller i brottslighet (SOU 2000:105).

1.2.1 Tidigare forskning om medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd

Det är idag obligatoriskt för alla Sveriges kommuner att erbjuda medling vid brott för barn och ungdomar under 21 år. Både nationell- och internationell forskning visar

positiva effekter på medling vid brott. Medlingsmetoden används inte enbart i brottssammanhang utan metoden används inom många andra områden. Medling ses som en konfliktlösningsmetod och används till exempel vid skilsmässor, på arbetsplatser, mellan grannar, vid internationella konflikter samt i skolor. Skolmedling innebär att elever agerar medlare mellan andra elever vid små konflikter. Skolpersonal används som medlare när det gäller större konflikter och skolmedling ses som ett pedagogiskt verktyg för konflikthantering. Medling i skolor bidrar till färre konflikter, lugnare skolklimat, bättre skolresultat och en ökad självkänsla hos eleverna. Genom skolmedling får eleverna ta ansvar för händelsen och vara delaktiga i hur de ska lösa konflikten (www.medlingscentrum.se). Medström, Olsson och Thurfjell (2008) har undersökt hur skolmedling går till i praktiken, vad eleverna lär sig genom att använda sig av denna metod för att lösa konflikter och vilka effekter skolmedling har i arbetet mot mobbning. Författarna har använt sig av kvalitativ metod i form av intervjuer och totalt har de intervjuat en lärare, en specialpedagog och fyra elever där alla tillhör en skola i norra Sverige, som använder sig av skolmedling. Medströms m.fl. forskning visar att medlingsmetoden i skolor är effektiv då metoden kan motverka mobbning. Eleverna lär sig att lyssna och respektera varandra och uttrycka sina känslor. Skolmedling leder till att eleverna lär sig att lösa konflikter på ett bra och aktivt sätt genom kommunikation (a.a).

Även Marklund (2003) har undersökt skolmedlingen som en konfliktlösningsmetod och hur den kan användas i skolan. För att undersöka detta har Marklund använt både kvantitativa - och kvalitativa metoder. Författaren har genomfört fem stycken intervjuer med personer som arbetar med skolmedling och även delat ut en enkät till 39 skolledare i Norrbotten. Marklund menar att fördelarna med skolmedling är att alla inblandade är vinnare av metoden. Skolmedling är inte enbart positivt för de parter som har en konflikt utan metoden gynnar hela skolan. Marklunds forskning visar att skolmedling bidrar till en fredlig och harmonisk atmosfär i skolan bland elever och personal. Elever som deltar vid en skolmedling får en ökad självförståelse och en ökad självkänsla och barnen lär sig att förstå, respektera och lyssna på varandra samt lär sig att uttrycka sina känslor i ord inför varandra. Det centrala med skolmedling är att det minskar förekomsten av mobbning i skolan och bidrar till en positiv framtid utan negativa konflikter (a.a).

1.2.2 Medling vid brott som ett pedagogiskt stöd för lärande

Utifrån tidigare forskning om medling vid brott, medlingsmetoden och utifrån denna undersökning anser vi att medlingsmetoden innebär att förändra, öka förståelsen och påverka de individer som deltar i en medling. Medling vid brott är en relativt ny metod som främst bygger på att gärningspersonen ska få en ökad insikt och förståelse för brottets konsekvenser och att brottsoffret ska få möjligheten att bearbeta sina upplevelser av brottet. För att alla inblandade ska uppnå detta krävs det att gärningspersonen respektive brottsoffret använder sig av dialog och reflektion. Genom att individerna använder sig av detta kan de skapa en förståelse för varandra och för händelsen. Medlingsmetoden i brottssammanhang blir på detta sätt ett pedagogiskt stöd för lärande hos de ungdomar som deltar i en medling.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att belysa medlars erfarenheter av medlingsmetoden vid ungdomsbrott som ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningsperson och brottsoffer. Detta görs genom följande frågeställning: Vilka erfarenheter har medlare av medlingsmetoden som ett stöd för lärande hos ungdomarna?

2. Teoretisk referensram

Vår teoretiska referensram behandlar de teorier som vi anser är mest betydelsefulla för vår uppsats och som senare kommer att hjälpa oss att analysera de resultat vi har fått genom vår undersökning. Den teoretiska referensramen börjar med en beskrivning om hur vi har gått tillväga med litteratursökningen. Därefter beskriver vi forskning om lärande för att sedan presentera dialog, reflektion och förståelse som ett stöd för lärande. Avsikten är att ge läsaren en större förståelse för de tolkningar som gjorts av de begrepp som kommer att beröras i uppsatsen.

2.1 Litteratursökning

Backman (2008) menar att genom en litteraturgranskning kommer forskaren att få en översikt över den tidigare samlade kunskapen inom det specifika området och därmed ge ett historiskt perspektiv på vad som forskats inom området sedan tidigare (a.a). Vi har valt att söka efter litteratur genom den Samhällsvetenskapliga fakultetens bibliotek och databasen LOVISA. Vi använde oss först och främst av sökord som "medling" och vi fann då mycket relevant litteratur som behandlar ett stort område inom medling vid brott och är utgiven av Brottsförebyggande Rådet (Brå) och Statens offentliga utredningar. Denna litteratur är grunden i vår uppsats eftersom detta skapar en förståelse, inte enbart för oss forskare utan även för våra läsare om hur medling vid brott går till, från början till slut. Vi använde oss även av sökord som "kommunikation", "lärande" och "reflektion". Vi hittade även då relevant litteratur som vi har behandlat. Syftet med en litteraturgranskning är att sammanställa litteraturen som finns inom ett specifikt område. Denna granskning används främst för en introducerad bakgrundsgenomgång i en bestämd fråga. Efter att vi behandlat den litteratur vi funnit har vi sammanställt litteraturen inom vårt område, medling vid ungdomsbrott. Det är viktigt att vi som forskare går in neutralt och nollställd inom forskningsområdet. Detta för att inte ha fördomar eller förutfattade meningar om vad andra säger om det specifika fältet (Backman, 2008). Detta anser vi däremot är svårt för alla forskare, men det är samtidigt någonting vi har strävat efter under uppsatsens gång

2.2 Forskning om lärande

Ellström (2006) definierar lärande som relativt varaktiga förändringar hos en individ som ett resultat av individens interaktion med sin omgivning. För att gå vidare med denna definition krävs det en avgränsning gällande två punkter: vad som förändras hos individen – vad som lärs samt karaktären av individens samspel med omgivningen – hur lärandet sker (a.a). Hård af Segerstad m.fl. (1996) definierar en läroprocess som ett samspel mellan intellektuella, känslomässiga och färdighetsmässiga processer inom individen. Detta sker i ett sammanhang där den individen är i samspel med sin omgivning, där individen påverkar andra och låter sig själv påverkas (a.a).

2.2.1 Livslångt lärande

Rubensson (1996) betraktar lärandet som en livslång process. Denna process bygger på ett livslångt lärande och grundar sig på tre grundläggande principer. Den första är principen om lärande under hela livstiden. Den andra principen bygger på att lärande är livsvid, det vill säga att lärande förekommer i många olika sammanhang. Den tredje principen är att utförandet av de tidigare principerna livslång och livsvid är beroende av att individen har de karaktäristiska drag som är nödvändiga för hela läroprocessen (a.a). Gustavsson (1996) menar att utgångspunkten för det livslånga lärandet är att individen lär sig i alla åldrar och livsfaser, från vaggan till graven och att detta sker inom livets alla områden. En individ kan till exempel lära sig i hemmet, via massmedia, i skolan, i umgänget med vänner, på fritidsaktiviteter och på arbetslivet. Detta innebär att en individ präglas av olika läroprocesser i hela sitt vardagliga liv (a.a). Säljö (2000) skriver att lärandet är en naturlig och oundviklig aspekt hos individen. Individer har alltid lärt ut och lärt sig av varandra och detta är en del i den sociala samvaron vi lever i. Säljö avser även att individen lär sig agera enligt vissa sociala kontexter och individen lär sig under hela livstiden. Lärandet sker då individen vågar sig utanför ramen med de bekanta och tar emot det obekanta. Säljö menar dock att allt lärande ses som positivt och lockande men detta är inte helt självklart. I det moderna samhället finns många läroprocesser som kan vara farliga. Många individer lär sig till exempel fördomar mot andra människor och lär sig att använda droger av olika slag. Med detta menar Säljö att alla individer inte kan undvika att lära sig oavsett om det ses som positivt eller negativt av omgivningen.

Poängen med detta är att alla individer oavsett bakgrund ständigt ingår i olika läroprocesser och kan därmed inte undvika att lära sig (a.a).

2.2.2 Formellt, informellt och icke-formellt lärande

Hård af Segerstad m.fl. (1996) skriver att lärandet inte endast sker i skolan utan att lärandet är indelat i tre olika kategorier: formellt, informellt och icke-formellt lärande. Formellt lärande sker i skolan och är ett lärande som sker organiserat. Syftet med det formella lärandet är att lära sig och erhålla kunskap. I skolan lär sig individen olika färdigheter som antas komma till användning senare för individen i olika sammanhang. Det bygger på en utbildningsgång som anses som en process där ena steget bygger på det andra. Efter en avslutad utbildning får individen betyg eller liknande som individen senare kan söka sig vidare med i högre utbildningssystem. Informellt lärande sker utanför skolan och innebär att det är ett lärande som pågår utanför det organiserade lärandet. Det informella lärandet kan till exempel ske inom fritiden och fritidsaktiviteter. Det icke-formella lärandet innebär olika typer av organiserade utbildningsaktiviteter. Detta lärande syftar till att tillgodose en viss grupps utbildningsbehov (a.a).

2.2.3 Individuellt lärande

Ellström (2006) avser det individuella lärandet som både positivt och negativt för individens utveckling. Det positiva lärandet främjar individens utveckling som oftast sker medvetet och ger individen tillfälle att påverka livs – och arbetsvillkor. I motsats till detta sker oftast det negativa lärandet omedvetet och kan visa sig i form av passivisering och underordning. Ellström förklarar även förändringar hos individen i anknytning till lärande. Individuellt lärande avser förändringar av individens kompetens. Det kan vara förändringar som kunskaper, attityder, beteende, sociala färdigheter och personliga egenskaper. Ellström redogör också två olika lärandenivåer, som betecknas anpassnings – och utvecklingsinriktat lärande. Anpassningsinriktat lärande avser frågor om hur individen tar till sig kunskap, löser problem eller handlar i olika situationer. Denna lärandenivå kännetecknas av att individen tar till sig någonting som är givet, det är därför varken möjligt eller önskvärt för den lärande individen att ifrågasätta, kritiskt analysera eller eventuellt försöka förändra. Det utvecklingsinriktade lärandet innebär att individen själv ska hitta problem och finna en lösning. Där

individen tar egna initiativ för att hitta möjligheter och förbättra situationen. I denna lärandenivå förutsätts det att individen kritiskt analyserar och vid behov förändrar sina livs – eller arbetsvillkor (a.a). Säljö (2000) menar att lärande kan äga rum på en individuell och på en kollektiv nivå. Alla individer lär sig men Säljö poängterar att även olika kollektiv som föreningar eller företag lär sig. Oavsett på vilken lärande nivå individen befinner sig är det genom kommunikation och interaktion med andra människor som det individuella - eller kollektiva lärandet uppstår (a.a).

2.2.4 Villkor för det individuella lärandet

Ellström (2006) menar att en av förutsättningarna för att individuellt lärande ska uppstå är att det finns klart formulerade mål. Detta har stor betydelse för lärandet då individen förstår betydelsen av målen och därmed känner en vilja att uppfylla dem. Detta leder till att alla inblandade individer blir motiverade till ett fortsatt individuellt lärande (a.a). Hård af Segerstad m.fl. (1996) utvecklar detta och menar att det krävs två aspekter som påverkar lärandet för individen. Den första aspekten innebär att inläring utgår ifrån vad som äger rum inom individen och detta betecknas som en psykologisk process. Den andra aspekten bygger på individens sociala omgivning, som betecknas som en social process och båda dessa processer har betydelse för det individuella lärandet (a.a). Sandberg & Targama (1998) menar däremot att förutsättningarna för att en individ ska lära sig bygger på en förståelse för situationen. Förutom detta har individens vilja stor betydelse för det individuella lärandet (a.a). Granberg (2004) skriver att individens vilja att lära sig utgår ifrån personens egna förutsättningar och motiv. Varje individ har en medfödd vilja att lära sig och detta består av tre olika motiv. Den första är kompetensmotivet, det vill säga att individen visar sig själv och andra att han eller hon kan saker. Den andra är ömsesidighetsmotivet där individen tillsammans och i samverkan med andra strävar efter ett och samma mål och den sista är nyfikenhetsmotivet (a.a). Hård af Segerstad m.fl. (1996) menar däremot att individens vilja att lära sig går ihop med individens vilja att överleva. Individen vill förstå och hantera de olika situationer som personen möter. När individen hamnar i ett nytt sammanhang är målet att styra över situationen och inte göra bort sig. Denna vilja att lära sig hjälper individen att klara av olika situationer i vardagen (a.a).

2.3 Dialog, reflektion och förståelse som stöd för lärande

Granberg (2004) avser att individen samspelar med omgivningen genom olika former av kommunikation. Den viktigaste formen av kommunikation är den språkliga där den muntliga kommunikationen anses som mest betydelsefull. Den muntliga kommunikationen kan delas in i debatt, diskussion och dialog. När det berör lärande är dialog framförallt viktig för den lärande individen. Dialog är en process där syftet är att skapa mening. Målet med en dialog är att komma överens, utveckla förståelse och skapa ett sammanhang där nya överenskommelser kan uppstå. För att detta ska ske är det viktigt att individen känner sig trygg i situationen. Inom en dialog kan de inblandade fritt föra fram sina tankar, åsikter och framföranden. Dialog innebär: samarbetsvilja det vill säga två eller flera parter som strävar mot en gemensam förståelse, utökar och kanske förändrar individens åsikt, framkallar en öppen attityd – en öppenhet för att individen själv kan ha fel och öppnar möjligheter för att nå upp till bra lösningar. Dialog kan leda till en uppriktig omtanke om den andra individen och till en önskan att inte förolämpa någon och det förutsätter att tillsammans med andra nå fram till en fungerande lösning (a.a). Stier (2004) menar däremot att individer kommunicerar för att övertala andra, utöva makt, ta beslut, för att klara av vardagen eller förstå omgivningen. Kommunikation är även en väg mot gemenskap och identitet (a.a). Säljö (2000) betraktar dialog och interaktion med andra individer som avgörande för lärandet. Genom en dialog med sin omgivning blir individen delaktig, skapar kunskaper och färdigheter (a.a).

2.3.1 Reflektion

Förutom dialog är reflektion en viktig förutsättning för det individuella lärandet. Reflektion innebär att en individ återspeglar och tänker efter. För att en individ ska kunna ägna sig åt detta krävs det att individen mentalt lämnar situationen som behöver reflekteras. Reflektion kan ske på många olika sätt, till exempel i samtal mellan individer och genom att individen är i dialog med sig själv, det vill säga att individen tänker över sina handlingar. Det finns två former av reflektion: reflektion i handling och reflektion över handling. Den förstnämnda kännetecknas av att individen reflekterar genom korta effektiva avbrott under en pågående handling, till exempel i en utbildning. Reflektion över handling innebär att individen tar avstånd ifrån handlingen och denna

reflektion sker genom att individen tänker igenom sin handling samt de konsekvenser handlingen fått (Pedagogiska Grunder, 2000). Ellström (2006) menar att reflektion är utmärkt för lärande och innebär en kritisk prövning där individen granskar sina handlingars mål och konsekvenser (a.a).

2.3.2 Förståelse

Dialog och reflektion är ett stöd för lärande och genom dessa två aspekter skapar individen en förståelse. Sandberg och Targama (1998) avser att varje individ skapar och utvecklar sin egen förståelse. Denna utveckling är en individuell process som inte kan kontrolleras av någon annan. Däremot kan processen stimuleras och vägledas. Alla är delaktiga i de processer som stimulerar människor att utveckla förståelse, men vägledaren kan ha ett försteg i processen på grund av sin position. Utvecklingen av sin egen förståelse stimuleras av alla slags intryck och upplevelser men den främsta uppmuntran kommer från interaktion med andra människor, i första hand via dialoger. För att kunna bli medveten om sin egen förståelse måste individen delta i en dialog med andra, där de kan hjälpa individen att upptäcka sig själv. Sandberg & Targama skriver även om att känsloladdade upplevelser har den starkaste genomslagskraften när det gäller att utveckla en ny förståelse. Det kan handla om roliga eller smärtsamma upplevelser där interaktion med andra individer kan skapa positiva känslor men också respekt (a.a).

2.4 Sammanfattning av teoretisk referensram

Vi har redogjort att lärande ses som en livslång process där individen lär sig i alla åldrar och livsfaser. Detta visar oss att en individ lär sig i många olika sammanhang och att en individs liv präglas ständigt av olika läroprocesser. Vi menar att alla individer lär sig av varandra och lärande sker då individerna integreras med det obekanta. Vi har redogjort tre olika kategorier av lärande: formellt, informellt och icke-formellt lärande. Vi menar att det informella lärandet sker utanför det organiserade lärandet och stämmer överens med det lärande som sker utanför skolan. Detta kan till exempel ske på fritiden. Vi har även beskrivit individens vilja att lära sig och vi menar att denna vilja är en förutsättning för att ett individuellt lärande ska uppstå. Sedan har vi redogjort att förändringar hos individen anknyts till lärande. Detta kan innebära förändringar av

individens attityder och beteende. Vi har redogjort två olika lärandenivåer: anpassnings – och utvecklingsinriktat lärande. När det gäller det sistnämnda ska individen ta egna initiativ för att hitta möjligheter och förbättra situationen. Vi vill slutligen framhäva att dialog och reflektion är viktiga hjälpmedel för att utveckla en ny förståelse. Vi har beskrivit att känslomässiga upplevelser har den största genomslagskraften när det gäller för individer att utveckla en ny förståelse.

3. Metod och tillvägagångssätt

Avsnittet metod och tillvägagångssätt förklarar vilken metod som har använts för att samla den data som ligger till grund för denna uppsats.

3.1 Kvalitativ metod

Johannessen och Tuft (2003) skriver att det finns två olika metoder att använda vid undersökningar, kvantitativ- och kvalitativ metod. Den kvalitativa metoden används främst vid intervjuer och observationer. Genom att använda den kvalitativa metoden får forskaren nya infallsvinklar som uppkommer under intervjuens gång. Denna metod består av ett mindre urval av en viss population, för att på detta sätt få fram en mer detaljerad och nyanserad information. Avsikten med kvalitativ metod är att skapa en helhetsförståelse av problemet. Denna metod är särskilt användbar när forskare ska undersöka områden som de inte känner till så bra och som det har forskats lite på (a.a) När vi i början av uppsatsens gång diskuterade val av metod föll det ganska klart att välja den kvalitativa metoden. Medling vid brott är en relativt ny metod för att bekämpa ungdomsbrott och vi anser att den kvalitativa metoden är den mest lämpliga för vår undersökning eftersom kvalitativa intervjuer ger en mer innehållsrik information om fenomenet än om vi skulle göra en enkätundersökning. För att uppnå detta har vi valt att använda oss av kvalitativ metod i form av intervjuer.

3.2 Fallstudie

Vi har valt att göra en fallstudie och med detta avser Merriam (1994) en undersökning av ett avgränsat system. En fallstudie lägger fokus på en specifik företeelse och är att föredra då det handlar om att undersöka aktuella skeenden. Denna uppsats undersöker en specifik metod, medlingsmetoden som ett pedagogiskt stöd för lärande hos de ungdomar som deltar vid en medling. Vi väljer att använda oss av en fallstudie eftersom detta gör att vi kan gå in mer på djupet av medlingsmetoden och se på det lärande som kan uppstå hos gärningspersonen respektive brottsoffret. Merriam fortsätter med att det inte finns några speciella insamlings- eller analysmetoder inom fallstudier utan det är upp till forskaren själv att bestämma den som han eller hon anser vara mest lämplig för undersökningen (a.a).

3.3 Intervjuer

Inom fallstudier är intervju en vanlig metod för att samla in kvalitativ data. Det är ett möte mellan två personer, intervjuare och respondent, där den förstnämnda ska få den andra individen att lämna ifrån sig information. Inom kvalitativ metod kan forskaren använda sig av strukturerade, ostrukturerade eller delvis strukturerade intervjuer. Den sistnämnda intervjun styrs av ett antal frågor eller frågeställningar som ska beröras under intervjuens gång, men varken ordalydelse eller ordningsföljd är bestämd i förväg (Merriam, 1994). I undersökningen har vi genomfört fyra delvis strukturerade intervjuer med personer som arbetar som medlare inom två olika medlingsverksamheter i Skåne. Vi valde att använda oss av delvis strukturerade intervjuer, som vi har valt att spela in på band, eftersom detta ger oss möjlighet att följa upp och diskutera de frågor som vi anser är av betydelse. Denna form av intervju anser vi kommer att ge oss forskare och våra respondenter en större frihet och vi kan därmed styra samtalen till en djupare nivå.

3.3.1 Urval

I början av uppsatsens gång tog vi kontakt med olika medlingsverksamheter i Skåne. Vår första kontakt med verksamheterna skedde via mail, där vi presenterade oss samt uppsatsens mål och syfte. Vi bad om att få intervju de personer som har arbetat längst med medling vid brott och som därmed har en stor erfarenhet av metoden. Detta anser vi är till fördel för vår uppsats, då medlingsmetoden är relativt ny i Sverige. Vi har totalt intervjuat fyra personer som arbetar med medling i Skåne och vi har därmed gjort ett strategiskt urval. Johannessen och Tuft (2003) skriver att detta urval innebär att forskaren gör ett medvetet val om vem som ska delta i undersökningen. Utgångspunkten för valet av intervjupersoner i kvalitativa undersökningar är lämplighet (a.a).

3.3.2 Intervjusituation

I vår uppsats har vi genomfört fyra delvis strukturerade intervjuer med personer som arbetar med medling i Skåne. Våra uppfattningar från intervjutillfällena är att vi känner oss nöjda. De båda medlingsverksamheterna som vi har besökt har varit intresserade av vår undersökning och detta hjälpte oss, då vi togs emot med vänlighet. Intervjuerna skedde i respektive stads polishus, där vi fick tillgång till lokaler som används vid medlingsmöten. Våra intervjuer ägde rum den 31 mars 2009 samt den 1 april 2009. De fyra intervjuerna utfördes av oss båda där en av oss antecknade vid intervjuerna och den

andra förde intervjun framåt. Alla intervjupersoner gav oss tillåtelse att spela in intervjuerna på band, eftersom detta skulle underlätta för oss, intervjuerna varade i cirka 45 minuter. Några dagar innan intervjuerna skickade vi vår intervjuguide till våra respektive intervjupersoner. Detta gjorde vi eftersom det skulle underlätta för våra respondenter och det uppskattades från deras sida. Efter att intervjuerna ägt rum kan vi se detta både som positivt och negativt. De positiva aspekterna är att våra intervjupersoner verkligen tänkt igenom de frågor som dem fått sedan tidigare. Men detta kan även ses som negativt, då några av våra intervjupersoner var väldigt bundna till frågorna. Eftersom vi endast har intervjuat fyra personer som arbetar med medling inser vi att detta kan vara en begränsning för vår egen del. Detta gör att vi inte har möjlighet att ta reda på allt inom området eftersom vårt urval är begränsat till fyra intervjupersoner. Vi vill poängtera att vårt resultat endast utgår ifrån de svar vi har fått av våra fyra respondenter.

3.3.3 Bearbetning av data

Merriam (1994) avser att inom fallstudier bör all information som forskaren fått fram om fallet sammanställas. Det kan som i vårt fall handla om utskrifter av intervjuer och anteckningar från intervjutillfällena. Detta material bör sammanställas på ett sådant sätt att det gör det lätt att plocka fram viss information. Merriam fortsätter med att beskriva analysen som en utveckling av olika kategorier, som ska hjälpa läsaren att tolka informationen (a.a). Bearbetningen av våra fyra intervjuer har skett på detta sätt. Vi spelade in våra intervjuer på band och med denna hjälp skrev vi därefter ut intervjuerna för att sedan kategorisera de svar vi fått in. Detta skedde genom indelningen: gemensamt lärande för gärningsperson respektive brottsoffer, individuellt lärande hos gärningsperson, individuellt lärande hos brottsoffer och slutligen dialog och reflektion.

3.4 Validitet och reliabilitet

Vid kvalitativa fallstudier är frågor som rör validitet och reliabilitet viktiga eftersom alla forskare vill bidra med kunskap som anses trovärdiga och pålitliga. Merriam (1994) avser att inre validitet, det vill säga giltighet, innebär i vilken utsträckning ens resultat stämmer överens med verkligheten. För att uppnå detta krävs det att forskaren

kontrollerar sina tolkningar med de personer som intervjuats eller observerats. Merriam skriver även om reliabilitet, det vill säga tillförlitlighet, som kännetecknas av i vilken utsträckning ens resultat kan upprepas. Detta kan vara ett problematiskt begrepp inom samhällsvetenskaplig forskning eftersom individens beteende är föränderligt (a.a). Detta är någonting som vi har strävat efter i vår uppsats. För att kunna uppnå en hög grad av validitet och reliabilitet är det viktigt för oss att först och främst hålla oss till uppsatsens syfte eftersom detta är grunden för hela undersökningen.

3.5 Etik

Vid kvalitativa fallstudier är det viktigt för forskare att förhålla sig till de etiska riktlinjerna vid två tillfällen, vid insamling av information samt när resultaten publiceras (Merriam, 1994). För att förhålla oss till de etiska riktlinjerna garanterar vi våra respondenter fullständig anonymitet och detta gör vi genom konfidentialitet, det vill säga att uppgifter om alla ingående personer i undersökningen inte kommer att redovisas. Det kommer att förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte ska kunna ta del av dem. En annan etisk riktlinje är informerat samtycke, vilket betyder att intervjupersonerna informeras om undersökningens syfte, om hur undersökningen är upplagd samt att deltagande i undersökningen är frivilligt (Kvale, 1997). De etiska riktlinjerna är någonting vi i vår undersökning har följt. Redan vid första kontakt informerade vi våra intervjupersoner om detta. Vi påpekade även att uppgifterna om enskilda individer som samlas in via vår undersökning kommer endast att användas i samband med denna uppsats. För att hålla oss så konfidentiella som möjligt har vi i vår undersökning inte nämnt någon intervjuperson till namn och på vilken ort intervjupersonerna arbetar, utan vi benämner dessa efter IP 1, IP 2, IP 3 och slutligen IP 4.

3.6 Metoddiskussion

Med tanke på att vi endast har genomfört fyra delvis strukturerade intervjuer är vi medvetna om att detta är en begränsning. Vårt urval består av fyra intervjupersoner som arbetar som medlare och vi önskar att vi haft möjlighet att intervjua fler medlare, för att på detta sätt kunna gå in mer på djupet inom området och få en större förståelse. Det är viktigt att poängtera att vårt resultat utgår ifrån de svar vi har fått in genom våra fyra

intervjuer och våra svar generaliserar inte hela medlingsverksamheten. Vi har tidigare skrivit att valet av metod föll ganska klart på den kvalitativa metoden och detta är ingenting som vi i efterhand har ångrat. Vi tror att den kvalitativa metoden har varit den bästa för undersökningen, men samtidigt tror vi även att en kvantitativ metod skulle kunna vara en fördel för oss. Genom att använda oss av en kvantitativ metod i kombination med en kvalitativ metod skulle vi även kunna få statistik över medling vid brott. Den kvalitativa metoden i form av intervjuer har varit positiv för vår undersökning då vi under intervjutillfällena har kunnat gå djupare in i de frågor som var mest relevanta. Även användningen av delvis strukturerade intervjuer har varit positivt för oss. Under intervjuernas gång framkom intressanta synvinklar från våra intervjupersoner som vi på detta sätt kunde följa upp, diskutera och gå in mer på djupet.

Vi har under uppsatsens gång även diskuterat om det vore möjligt för oss att få observera ett medlingsmöte och detta har vi även diskuterat med en av våra intervjupersoner, tyvärr har inte detta varit möjligt. Detta tror vi skulle stärka vår undersökning men samtidigt respekterar vi medlingsverksamhetens åsikt. En annan diskussion som har kommit upp under undersökningen är att det vore intressant att få intervjua de ungdomar som deltar i en medling. Detta var inte vår avsikt från början men tanken har slagit oss eftersom detta även skulle stärka våra frågor och på detta sätt få en djupare förståelse över hur medling kan vara ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningspersonen och hos brottsoffret. Trots att det vore väldigt intressant att få ta del av ungdomarnas syn på vår problemformulering är vi övertygande om att denna idé är en egen uppsats i sig.

4. Resultat

Detta avsnitt presenterar resultatet av vår undersökning. De intervjufrågor som är mest relevanta för uppsatsen har valts ut och svaren har efter analysen sammanställts efter olika kategorier. Innan redovisningen av resultatet presenteras våra fyra intervjupersoner som deltagit i undersökningen, där deras utbildningsbakgrund tas upp.

4.1 Presentation av intervjupersoner

Intervjuperson 1 är utbildad socionom och arbetade tidigare som brottsofferstödare. År 2007 började intervjuperson 1 att arbeta som medlare. Intervjuperson 1 arbetar inom en annan medlingsverksamhet till skillnad från intervjuperson 2 – 4. I denna medlingsverksamhet ingår fyra personer som arbetar hälften med brottsofferstöd och hälften med medling. Intervjuperson 2 är utbildad polis och har arbetat som detta i över 40 år. Intervjuperson 2 är idag pensionerad från polisycket och arbetar sedan år 2008 som medlare på sin fritid. Intervjuperson 3 har arbetat som fritidledare och som idrottsledare. Intervjuperson 3 har sedan många år tillbaka arbetat med barn och ungdomar på olika sätt, men idag arbetar intervjuperson 3 som medlare. Intervjuperson 4 är utbildad ekonom och har under åren haft uppdrag som nämndeman i både tingsrätt och länsrätt, sedan 2005 arbetar intervjuperson 4 som medlare.

4.2 Resultatredovisning

Detta avsnitt presenterar de resultat som har framkommit i undersökningen och är indelat i kategorierna: gemensamt lärande för gärningsperson respektive brottsoffer, individuellt lärande hos gärningsperson, individuellt lärande hos brottsoffer samt dialog och reflektion.

4.2.1 Gemensamt lärande för gärningsperson respektive brottsoffer

Våra intervjupersoner berättar att deras förhoppningar är att ungdomarna som deltar i en medling ska ta lärdom av brottshändelsen och bära med sig detta i framtiden. För både gärningspersonen och brottsoffret innebär ett deltagande i medlingsmetoden ett stöd för ett gemensamt lärande.

”Både gärningspersonen och brottsoffret kan ha en del liknande symptom, båda deras liv har ju förändrats efter händelsen. De har kanske svårt för att sova på natten, de har det jobbigt i skolan, har svårt för att koncentrera sig och är oroliga inför rättegången.”

(IP 1)

”Efter medlingen mår alla inblandade bättre och känner en lättnad genom att ha pratat om händelsen. Det är ju liksom det som är det fina med medling.” (IP 4)

”Det stora lärandet för både gärningspersonen och brottsoffret är empatiskolan. Att de får en genuin känsla för hur den andra människan tagit händelsen.” (IP 1)

Dessa citat visar att både gärningspersonen och brottsoffret har påverkats på ett negativt sätt av brotthändelsen. Enligt våra intervjupersoner bidrar medlingsmetoden till att både gärningspersonen och brottsoffret får en förståelse över hur den andre individen tagit händelsen. Våra intervjupersoner påpekar att ungdomarna oftast har liknande symptom och har mått dåligt under en längre tid. Medlingsmetoden är på detta sätt ett stöd för lärande hos gärningspersonen respektive brottsoffret och individerna förändras på ett känslomässigt plan. Genom dialog och reflektion kan ungdomarna lägga händelsen bakom sig och framförallt må bättre. Utifrån våra fyra genomförda intervjuer har det framkommit tydliga gemensamma drag när det gäller medling vid ungdomsbrott. Alla intervjupersoner är överens om att medlingsmetoden är positiv för alla inblandade, både för gärningspersonen och för brottsoffret.

”Medling vid brott är den bästa metoden som har hänt de senaste åren.” (IP 2)

”Medling är enbart positivt, det finns så många vinnare.

Egentligen så är det bara vinnare.” (IP 3)

Dessa citat visar att medling vid ungdomsbrott är en bra metod enligt våra intervjupersoner. Medlingsmetoden bygger på att förändra, öka förståelsen och påverka ungdomar genom dialog och reflektion. Medling vid brott skapar möjligheter för både gärningspersonen och för brottsoffret och medlingsmetoden blir ett stöd för lärande.

4.2.2 Individuellt lärande hos gärningsperson

Intervjupersonerna är överens om att medlingsmetoden bidrar till lärande hos gärningspersonen. Genom medling får gärningspersonen en ökad insikt om brottets konsekvenser och en förståelse över hur brottsoffret tagit händelsen. Enligt våra intervjupersoner bidrar detta till att det individuella lärandet ligger i fokus hos gärningspersonen.

”Gärningspersonen inser att han eller hon gjort en sak som är förbjuden och förstår då vad dem inte får göra. Gärningspersonen blir ödmjukare efter medlingsprocessen.”

(IP 2)

”Lärandet sker på det sätt att gärningspersonen får en insikt i vilken dumhet han eller hon har gjort men framförallt hur de ska göra för att rätta till problemet. Att gärningspersonen tar ett steg tillbaka och träffar brottsoffret och ser honom i ögonen, är en början på en läroprocess.” (IP 3)

”Trots att en person har gjort en grej som är helt horribel, så kan man ändå ta ansvar för det man har gjort och försöka förklara varför. Man ser hur gärningspersonens attityd förändras när de pratar.” (IP 1)

Medling är frivilligt för både gärningspersonen och brottsoffret och ungdomarna får själva välja om de vill delta i en medling eller inte. Detta visar att om en gärningsperson väljer att tacka ja till en medling, är detta ett tecken på att individen vill förändras, ta ansvar för sina handlingar och försöka ställa allt tillrätta. Citaten ovan visar att medlingsmetoden främjar det individuella lärandet hos gärningspersonen, genom dialog

och reflektion. Intervjupersonerna menar att medling är en brottsförebyggande metod och att även detta blir ett stöd för ett individuellt lärande hos gärningspersonen.

”Det är viktigt att man så tidigt som möjligt får stopp på brottsligheten. Det är ju det som är tanken med medling. Förhoppningsvis hittar man inte på det här flera gånger.”

(IP 3)

”Vi pratar ju mycket om att medling ska vara en brottsförebyggande metod, att gärningspersonen ska begå mindre brott efter en avslutad medling och det är ju såklart vår förhoppning.” (IP 1)

Dessa citat visar att förhoppningen bakom en medling är att gärningspersonen ska begå mindre brott. Enligt våra intervjupersoner är medling vid brott även en metod för att bekämpa ungdomsbrottslighet. Efter att gärningspersonen deltagit i en medling får individen en förståelse för händelsen och ser vilka konsekvenser brotts handlingen har gett brottsoffret. Förutom förhoppningen om att gärningspersonen ska begå mindre brott finns förväntningar om att individen förändrar sina beteenden och attityder gentemot brott.

4.2.3 Individuellt lärande hos brottsoffer

Våra intervjupersoner förklarar att medlingsmetoden skiljer på sig gällande individuellt lärande hos brottsoffret jämfört med gärningspersonens individuella lärande. Detta bygger på att brottsoffret inte har gjort någonting fel. Intervjupersonerna menar istället att det blir ett känslomässigt lärande hos både gärningspersonen och brottsoffret och detta tas upp i avsnitt 4.2.1. Våra intervjupersoner menar att förutom detta känslomässiga lärande får oftast brottsoffret en förståelse för gärningspersonen och dennes handling.

”Det är vanligt att brottsoffret får en förståelse för gärningspersonen om de inte har det bästa förhållandena där hemma.” (IP 4)

”De flesta som begår brott har det jobbigt hemma och många av dessa ungdomar söker vuxenkontakt, detta tycker jag är väldigt viktigt. Om vi tänker efter så stängs ungdomsgårdar och deras samlingspunkter försvinner. Av detta blir det att olika gäng bildas.” (IP 3)

Citaten visar att många gärningspersoner inte har de bästa hemförhållanden och att dessa individer saknar vuxenrelationer. Enligt våra intervjupersoner kan detta göra att brottsoffret får en förståelse och medkänsla för gärningspersonen. Genom denna förståelse kan brottsoffret lättare förstå varför gärningspersonen begått brottet.

4.2.4 Dialog och reflektion

Våra intervjupersoner menar att medling vid brott är positivt för både gärningspersonen och brottsoffret. De framhäver att medlingsmetoden är ett stöd för brottsoffrets bearbetning av brottshändelsen och att ett deltagande i en medling medför en stor skillnad efteråt.

”För brottsoffret är det en enorm skillnad efter medlingen. Det kan ha varit så att brottsoffret inte vågat gå ut efter brottet och han eller hon har kanske inte gått på sin fritidsaktivitet som de alltid brukar gå på. När brottsoffret kommer hit till oss vill de oftast hitta tillbaka till den person de var innan händelsen.” (IP 1)

”De flesta brottsoffer känner sig lättade efter att ha pratat ut i en medling. Mycket av detta beror på att de fått en ursäkt från gärningspersonen.” (IP 2)

Dessa citat visar att medlingsmetoden är användbar vid brottsoffrets bearbetning av brottshändelsen. Enligt våra intervjupersoner hjälper medlingsmetoden brottsoffret att få svar på sina frågor och detta ger dem en chans att kunna lämna händelsen bakom sig och gå vidare. Intervjupersonerna berättar att de flesta medlingar avslutas genom ett beteendeavtal.

”Ett beteendeavtal avser hur gärningsperson respektive brottsoffer ska bete sig i framtiden om de möts.” (IP 3)

”Gärningspersonen och brottsoffret får bestämma hur de ska göra om de träffar varandra efter medlingen. Det känns tryggt för båda parter att veta hur de ska förhålla sig till varandra i framtiden.” (IP 2)

Dessa citat visar att ett beteendeavtal underlättar både för gärningspersonen och för brottsoffret. Inom medlingsmetoden använder sig ungdomarna av dialog och reflektion för att först och främst lösa konflikten men även hur de ska förhålla sig till varandra i framtiden.

”Det som gör medling så unikt är kommunikationen mellan ungdomarna. Där de själva får reflektera över händelsen.” (IP 4)

Citatet ovan visar att samspelet mellan gärningspersonen och brottsoffret är det unika med medlingsmetoden. Enligt våra intervjupersoner sker denna interaktion med hjälp av dialog och reflektion och detta blir ett lärande för framtiden. Våra intervjupersoner framhäver att de inte arbetar med medling för att läxa upp ungdomarna utan istället bygger metoden på att ungdomarna själva är huvudpersoner och ska agera.

5. Analys av resultat

I detta avsnitt analyseras resultatet av undersökningen, vilket kommer att ligga till grund för vidare slutdiskussion och vidare forskning.

5.1 Individuellt lärande

Rubensson (1996) menar att lärande är en livslång process och sker i olika sammanhang under individens hela livstid. Gustavsson (1996) avser även detta och skriver att lärande sker i alla åldrar, från vaggan till graven. En individ kan lära sig i hemmet, på fritidsaktiviteter, med kamrater och i många andra situationer. Detta visar att en individ lär sig under hela livstiden och att lärande sker varje dag inom många olika situationer. Säljö (2000) menar att individer alltid lärt ut och lärt sig av varandra. Men poängterar även att lärandet sker då individen integreras med de obekanta. I detta fall ses medling som en lärande process för de individer som deltar. Gärningspersonen och brottsoffret är i samspel med varandra under en medlingsprocess för att lösa konflikten dem emellan och därmed blir medlingsmetoden ett stöd för lärande. Hård av Segerstad m.fl. (1996) skriver att lärande sker inom tre olika kategorier: formellt, informellt och icke-formellt lärande. Det informella lärandet sker i vardagslivet och pågår därmed utanför det organiserade lärandet. Detta lärande sker inom medling vid brott hos de ungdomar som deltar i processen. Genom dialog och reflektion är förhoppningen att både gärningspersonen och brottsoffret får ta del av det informella lärandet. I och med att gärningspersonen och brottsoffret använder sig av dialog och reflektion kan de skapa möjligheter för varandra och utveckla en förståelse för brottshändelsen och inte minst för varandra. Av intervjuerna har det framkommit att det individuella lärandet sker både hos gärningspersonen och hos brottsoffret, det individuella lärandet sker dock på olika sätt hos ungdomarna.

Gemensamt för både gärningspersonen och brottsoffret är ett gemensamt lärande och detta på ett känslomässigt plan. Detta visar Ellström (2006) där förändringar hos individen anknyts till lärande. Individuellt lärande innebär förändringar av individens kompetens i form av kunskaper, attityder, beteende, sociala färdigheter samt personliga egenskaper. Ellströms beskrivning av det individuella lärandet kan appliceras när det gäller gärningspersonens individuella lärande. Genom att delta i en medling finns förhoppningar om att gärningspersonen ska förändra sina attityder och beteende

gentemot brottslighet. *”Lärandet sker på det sätt att gärningspersonen får en insikt i vilken dumhet han eller hon gjort men framförallt hur de ska göra för att rätta till problemet. Att gärningspersonen tar ett steg tillbaka och träffar brottsoffret och ser honom i ögonen, är en början på en läroprocess”.* (IP 3) Det individuella lärandet sker hos gärningspersonen genom att han eller hon får en ökad insikt om brottets konsekvenser och får en förståelse över hur brottsoffret har tagit händelsen. Ellström beskriver även två olika lärandenivåer: anpassnings – och utvecklingsinriktat lärande. Resultatet av intervjuerna visar att individerna som deltar i en medling använder sig av det utvecklingsinriktade lärandet. Där individen själv är medveten om sitt problem och därmed själv ska hitta en lösning på problemet. På denna lärandenivå tar den lärande individen egna initiativ för att hitta möjligheter för att kunna förbättra situationen. Gärningspersonen som deltar i en medling är själv medveten om att brottet han eller hon har gjort är fel och vill därmed ta ett steg tillbaka och rätta till problemet.

Precis som intervjupersonerna i undersökningen avser är medling en brottsförebyggande metod där förhoppningen är att gärningspersonen inte ska återfalla till brottslighet. *”Vi pratar ju mycket om att medling ska vara en brottsförebyggande metod, att gärningspersonen ska begå mindre brott efteråt och det är ju såklart vår förhoppning”.* (IP 1) Våra intervjupersoner poängterar att det inte handlar om samma individuella lärande för brottsoffret gentemot gärningspersonen. En del gärningspersoner som deltar i en medling har inte det bästa hemförhållanden och resultaten av vår undersökning visar att brottsoffret kan skapa en förståelse och medkänsla för gärningspersonen under en medling. Genom att brottsoffret utvecklar en medkänsla och en förståelse bidrar detta till ett individuellt lärande. Resultaten av undersökningen visar att medlingsmetoden blir ett pedagogiskt stöd för det individuella lärandet både hos gärningspersonen och hos brottsoffret.

5.1.1 Förutsättningar för det individuella lärandet

Ellström (2006) skriver att förutsättningarna för att det individuella lärandet ska uppstå är att de finns klart formulerade mål. Detta har betydelse för individen och denna får därmed en vilja att uppfylla dessa mål och detta leder till att individer blir motiverade till en fortsatt individuellt lärande. Sandberg och Targama (1998) menar att villkoren för att en individ ska lära sig grundar sig på en förståelse för situationen samt en vilja för att

lära sig mer. Granberg (2004) skriver även om att alla individer har en medfödd vilja att lära sig och utgår ifrån tre olika motiv: kompetensmotivet, ömsesidighetsmotivet och nyfikenhetsmotivet. Det andra motivet kan appliceras på de individer som deltar vid en medling där de tillsammans i samspel med varandra strävar mot samma mål. I och med att medling är frivilligt för både gärningsperson och brottsoffer, väljer båda individerna att delta eller inte. Om dem väljer att delta visar detta främst att gärningspersonen vill ta ansvar för sina handlingar och därmed förändrar sitt beteende. Detta visar att gärningspersonen får ett tydligt utvecklingsinriktat lärande i form av att han eller hon deltar i en medling och vill hitta lösningar för framtiden. Gärningspersonen kan inte ta tillbaka handlingen men kan däremot gottgöra brottsoffret genom att be om förlåtelse.

5.2 Gemensamt lärande

Sandberg och Targama (1998) skriver om att känsloladdade upplevelser, har den starkaste genomslagskraften för att utveckla en ny förståelse. Enligt våra intervjupersoner får både gärningspersonen och brottsoffret ett gemensamt lärande och detta på ett känslomässigt plan. Våra intervjupersoner påpekade att både gärningspersonen och brottsoffret påverkats på ett negativt sätt av brottshändelsen. *”Både gärningspersonen och brottsoffret kan ha en del liknande symptom, båda deras liv har ju förändrats efter händelsen. De har kanske svårt för att sova på natten, de har det jobbigt i skolan, har svårt för att koncentrera sig och är oroliga inför rättegången”.* (IP 1) Genom att delta i en medling känner både gärningspersonen och brottsoffret en lättnad efteråt och de kan även skapa en förståelse för varandra. Med hjälp av dialog och reflektion kan bägge parter lägga händelsen bakom sig och de kan därmed må bättre och gå vidare. Vårt resultat visar att medling vid brott är positivt för både gärningspersonen och brottsoffret, alla blir vinnare av att delta i en medlingsprocess.

5.3 Dialog och reflektion

Granberg (2004) skriver att dialogen är framförallt viktig för ett lärande samtal. Genom en dialog skapar gärningspersonen och brottsoffret en mening där målet är att komma överens, utveckla förståelse och skapa nya överenskommelser. Både gärningspersonen och brottsoffret kommer från olika bakgrunder innan medlingen. Men genom medlingsmetoden förenas ungdomarna och får en förståelse över händelsen och detta

genom en aktiv dialog och reflektion. *”Det som gör medling så unikt är kommunikationen mellan ungdomarna. Där de själva får reflektera över händelsen”.* (IP 4) Förutom dialog är reflektion en viktig förutsättning för lärandet hos ungdomarna. Reflektion innebär att en individ tänker efter och återspeglar en specifik händelse. Det finns två former av reflektion: reflektion i handling och reflektion över handling. Det som kännetecknar det sistnämnda är att individen tar avstånd ifrån handlingen och reflektionen sker genom att individen själv tänker igenom sin handling och de konsekvenser som handlingen har fått. Syftet med en medling är bland annat att gärningspersonen ska få en ökad insikt över vilka konsekvenser brottet har gett brottsoffret. Genom reflektion över handling får gärningspersonen en förståelse över händelsen och för hur brottsoffret har tagit händelsen. Genom en aktiv dialog och reflektion är medlingsmetoden ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningspersonen och hos brottsoffret. Deltagarna i medlingsmetoden befinner sig därmed i en läroprocess. Alla medlingar avslutas med ett beteendeavtal och resultatet av vår undersökning visar att efter ett beteendeavtal mår alla inblandade bättre samt att gärningspersonen och brottsoffret kan gå vidare med sina liv. Tidigare forskning kring medling vid brott (avsnitt 1.2) visar positiva effekter på medling. Stefan Sehlins forskning om medling vid brott visar att återfallen till brottslighet minskar kraftigt efter en medling och att medling är extra effektivt för flickor. Resultatet av vår undersökning visar på samma positiva anda.

6. Diskussion

I vår undersökning har vi tittat på medling vid ungdomsbrott och denna metod som ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningspersonen och hos brottsoffret. Deltagarna i en medlingsprocess använder sig av dialog och reflektion för att öka förståelsen för varandra och för brottshändelsen. När gärningspersonen och brottsoffret använder sig av dialog och reflektion bidrar detta till att medlingsmetoden blir ett pedagogiskt stöd för lärande. Det resultat vi har fått genom vår undersökning visar att medlingsmetoden är ett stöd när det gäller lärande för alla inblandade, både för gärningspersonen och för brottsoffret. De fyra intervjuade medlarna är av uppfattningen att medlingsmetoden bidrar till ett individuellt lärande hos gärningspersonen och hos brottsoffret. Det individuella lärandet hos gärningspersonen sker på det sätt att individen får en insikt över brottets konsekvenser och får en förståelse över hur brottsoffret har tagit händelsen. Ellströms (2006) definition av utvecklingsinriktat lärande anser vi stämmer överens med gärningspersonens individuella lärande. På denna lärandenivå är individen medveten om sitt problem och vill hitta en bra lösning för att förbättra situationen. Eftersom medling är frivilligt anser vi att gärningspersonen är medveten om att det han eller hon har gjort är fel och deltagandet i en medling visar att individen är redo att ta ett steg tillbaka och försöka rätta till problemet. Denna medvetenhet anser vi är ett pedagogiskt stöd för lärande hos gärningspersonen där förhoppningen är att individen ska förändra sina beteenden och attityder gentemot brott.

Det individuella lärandet hos brottsoffret skiljer på sig i jämförelse med gärningspersonens individuella lärande. Det sker på det sätt att brottsoffret får en förståelse och medkänsla för gärningspersonen och dennes handling. Våra intervjupersoner pratar om att en del gärningspersoner inte har det bästa hemförhållandena och att detta bidrar till att brottsoffret får en medkänsla för dem. Men är det alltid såhär? Vi anser att brottets karaktär spelar en stor roll inför brottsoffrets möte med gärningspersonen. Har brottsoffret blivit djupt kränkt av brottshändelsen anser vi att det är svårt för individen att skapa en förståelse och medkänsla gentemot gärningspersonen. Men samtidigt är det viktigt att brottsoffret bearbetar händelsen och försöker lägga det bakom sig. För att denna bearbetning ska ske på bästa sätt tycker vi att det viktigaste är att individerna får en dialog med varandra om händelsen och försöker se framåt. Vi anser även att många brottsoffer känner en rädsla för att delta i en

medling och detta är självklart förståeligt. Förutom en rädsla är det inte alls omöjligt att brottshändelsen har fått brottsoffret att känna sig otrygg och mycket av anledning till att individen tackar ja till en medling är att han eller hon vill hitta tillbaka till den person individen var innan brottshändelsen. I situationer som denna anser vi att många människor först och främst tänker på brottsoffret och att individen mår dåligt av händelsen. Vi tror att många brottsoffer går omkring med frågor, som till exempel varför hände det just mig? Deltagande i en medling hjälper dem att bearbeta brottshändelsen, ge dem svar på sina frågor och inte minst ger det en erfarenhet som kan hjälpa dem att orientera sig annorlunda framöver. Men förutom detta vill vi poängtera att även gärningspersonen mår dåligt av brottshändelsen och att detta lätt glöms bort av omgivningen. Våra intervjupersoner poängterade för oss väldigt tydligt att både gärningspersonen och brottsoffret har en del liknande symptom och att deras liv har förändrats efter brottshändelsen. Dem har svårt för att sova på natten, de har det jobbigt i skolan och har svårt för att koncentrera sig. Många av ungdomarna som deltar i en medling, både gärningspersonen och brottsoffret går oftast och oroar sig inför den kommande rättegången.

Gemensamt för både gärningspersonen och brottsoffret är ett gemensamt lärande och detta sker på ett känslomässigt plan. Resultatet av vår undersökning visar att både gärningspersonen och brottsoffret påverkats på ett negativt sätt av händelsen. Genom medlingsmetoden där ungdomarna använder sig av dialog och reflektion kan de därmed utveckla en förståelse för varandra och kontentan av detta blir att alla inblandade mår bättre, kan lämna händelsen bakom sig och gå vidare med sina liv. Sandberg och Targama (1998) skriver om att känsloladdade upplevelser har den starkaste genomslagskraften när det gäller att utveckla en ny förståelse. Detta anser vi stämmer överens med de inblandade i en medlingsprocess. Som vi har nämnt tidigare påverkas både gärningspersonen och brottsoffret av händelsen. Med tanke på att det är mycket känslor inblandat vid medlingsmötet blir det jobbigt för dem båda att prata om händelsen men samtidigt anser vi att detta kan vara positivt för alla inblandade. Det blir positivt på det sättet att både gärningspersonen och brottsoffret kan känna sig stolta över att de tagit sig igenom det obehagliga och det jobbiga, och istället titta ljust på framtiden. Resultatet visar även att medling vid brott är en brottsförebyggande metod och våra intervjupersoner har förhoppningar om att gärningspersonen inte ska begå fler

brott efter en avslutad medling. Detta är ju självklart deras förhoppningar och tidigare forskning stödjer detta. Delresultaten på Stefan Sehlins avhandling visar att återfallen av brottslighet minskar kraftigt efter en medling och att den är extra effektiv på flickor. Vi anser att detta kan ha flera svårigheter, till exempel att visa att det är just medlingen som har orsakat att gärningspersonen inte återfaller i brottslighet. Kan det ha andra förklaringar än ett deltagande i en medling? Sehlins forskning visar som vi nämnt tidigare att medling vid brott är effektiv på flickor. Varför är det såhär? Vi anser att flickor i tidig ålder lär sig att kommunicera med varandra och har lätt att prata om känslor. Detta anser vi att pojkar har svårare för och i en eventuell medling kan detta gynna de flickor som deltar i en medling. När en medling avslutas följer inte medlarna upp ungdomarna och detta anser vi är en nackdel. Medlarna kan inte kontrollera så att individerna följer de bestämmelser som de har kommit överens om i beteendeaftalet. Vi anser att detta kan ha sin förklaring i att medlingsverksamheterna inte har tillräckligt med resurser för att följa upp de ungdomar som deltar i en medling. Vi anser att detta är en viktig poäng som skulle kunna vara till fördel för alla inblandade.

Medling vid brott är en relativt ny metod som på senare tid har fått stor uppmärksamhet i Sverige. Som vi har nämnt tidigare (avsnitt 1.2.1) används medlingsmetoden i många olika sammanhang, till exempel vid skilsmässor, mellan grannar, på arbetsplatser, vid internationella konflikter samt i skolan. Vi har undersökt medlingsmetoden i brottsammanhang som ett pedagogiskt stöd för lärande och våra resultat visar att både gärningspersonen och brottsoffret får ett gemensamt - respektive ett individuellt lärande. Vi har tagit del av tidigare forskning angående vad skolelever lär sig genom att använda sig av skolmedling. När vi jämför denna forskning med vår undersökning kan vi tydligt se gemensamma drag. I både skolmedling och medling vid brott använder sig barn och ungdomar av dialog och reflektion för att på detta sätt skapa en förståelse för händelsen och för varandra. I båda fallen anser vi att de inblandade lär sig att förstå, respektera och lyssna på varandra samt att uttrycka sina känslor och i båda fallen bär sig ungdomarna med sig detta som en lärdom för framtiden. Tidigare forskning om skolmedling visar att alla inblandade är vinnare av att delta i medlingen. Detta resultat har vi även fått fram i vår undersökning. Medling vid brott är positivt både för gärningspersonen och för brottsoffret. Vi anser att medling, oavsett i vilket sammanhang det används, är en

givande metod för att lösa konflikter och samtidigt är det ett pedagogiskt stöd för lärande.

6.1 Förslag till vidare forskning

Det finns flera olika möjligheter att fortsätta forska kring detta område. Medling vid ungdomsbrott är under stark utveckling i Sverige och vi är säkra på att många kommer att forska kring medlingsmetoden i framtiden. Det finns möjligheter att gå vidare med vår undersökning och på detta sätt få en mer djupare förståelse och bredare synvinklar kring medlingsmetoden. Det som vi anser vore mest intressant att forska vidare på är ungdomarnas inställning till att ha deltagit i en medling och hur dem ser på lärande. Vad är deras synpunkter på medlingsmetoden? Har de positiva eller negativa erfarenheter av att ha deltagit i en medling? För att kunna gå vidare med detta förslag vore en idé att använda sig av både kvalitativ – och kvantitativ metod. För att kunna undersöka ungdomarnas synpunkter kring medlingsmetoden kan en idé vara att använda sig av enkäter och senare intervjua ett visst urval. Samtidigt är vi medvetna om att detta förslag kan ha svårigheter. Det krävs goda kontakter för att kunna hitta ungdomar som är villiga att delta och ett stort urval för att ha ett generaliserbart resultat. Det vore även intressant att jämföra olika medlingsverksamheter i Sverige och detta tror vi är positivt då alla har olika bakgrunder och erfarenheter vid medling.

7. Referenslista

- Backman, Jarl. (2008) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Brottsförebyggande rådet. (2007) *Medling vid brott - En handbok*. Västerås: Edita Nordstedts.
- Ellström, Per-Erik. (2006) *Kompetens, utbildning och lärande i arbetslivet. Problem, begrepp och teoretiska perspektiv*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Granberg, Otto. (2004) *Lära eller läras – Om kompetens och utbildningsplanering i arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur.
- Gustavsson, Bernt. (1996) *Att leva och lära livet ut – Livslångt lärande ur ett integrativt perspektiv*. I Per-Erik, Ellström, Bernt, Gustavsson & Staffan, Larsson. (red) *Livslångt lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Hård af Segerstad, Helene, Klasson, Alger & Tebelius, Ulla. (1996) *Vuxenpedagogik – att iscensätta vuxnas lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne. (2003) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber AB.
- Kvale, Steinar. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Marklund, Linda. (2003) *Skolmedling – en komparativ metod - och lagstudie*. Luleå tekniska universitet.
- Medström, Emma, Olsson, Ditte & Thurfjell, Stina. (2008) *Skolmedling*. Luleå tekniska universitet.
- Merriam, Sharan B. (1994) *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Pedagogiska Grunder för Försvarsmakten*. (2000) Värnamo: Fälth & Hässler.
- Rubensson, Kjell. (1996) *Livslångt lärande: Mellan utopi och ekonomi*. I Per-Erik, Ellström, Bernt, Gustavsson & Staffan, Larsson. (red) *Livslångt lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Rytterbo, Lise-Lotte. (2002) *Medling – möte med möjligheter. En analys av en nygammal reaktion på brott*. Kriminologiska institutionen. Stockholms universitet.

Sandberg, Jörgen & Targama, Axel. (1998) *Ledning och förståelse – Ett kompetensperspektiv på organisationer*. Lund: Studentlitteratur.

Statens offentliga utredningar. (2000:105) *Medling vid ungdomsbrott*. Stockholm.

Stier, Jonas. (2004) *Kulturmöten – En introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger. (2000) *Lärande i praktiken – ur ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

7.2 Elektroniska dokument

Medlingscentrums hemsida. Tillgänglig 19 maj 2009.

http://www.medlingscentrum.se/?page_id=66. Tillgänglig 19 maj 2009.

Polisens hemsida. Tillgänglig: 19 mars 2009.

<http://www.polisen.se/inter/util/nodeid=21434&pageversion=1.jsp?articleid=19754>

<http://www.polisen.se/inter/util/nodeid=21434&pageversion=1.jsp?articleid=10262581>

Umeå Universitet. Tillgänglig: 24 april 2009.

<http://www.umu.se/omuniversitetet/pressinformation/pressmeddelanden/nyhetsvisning/?contentId=49363>

Bakgrundsfrågor:

- Kan du berätta kortfattat om din bakgrund som medlare?
- Vad har du för utbildning?
- Hur kommer det sig att du ville arbeta just som medlare?

Lärande:

- Anser du att det sker ett lärande för de individer som deltar i en medling? Om ja, på vilket sätt?
- Om vi börjar prata om en gärningsman som deltar i en medlingsprocess. Vilken förändring förväntar du dig och se hos individen?
- Om vi sedan pratar om brottsoffret. Vilken förändring förväntar du dig och se hos denna individ?
- Vad har du för positiva respektive negativa erfarenheter vid medling?
- Hur avslutas en medling